

Autor: Patricia Kiš
Objavljeno: 27.08.2012

VATROSLAV KULIŠ

'Antun Šoljan i Albert Camus uporišta su mog života...'

Iako je započeo stvarati desetljeće ranije, još krajem 60-ih godina, retrospektivna izložba **Vatroslava Kuliša** "The best off" koja se 13. rujna otvara u Klovičevim dvorima, započinje radovima s kraja 70-ih godina, sa slikama-znakovima kao što su "Orfejevo jutro", "Katedrala"... jednako kao i u kronologiji radova kojima započinje i njegova monografija iz 2010. U oba slučaja autor je Igor Zidić, koji umjetnika poznaje od rane mladosti, vremena kada je Kuliša, kako piše, "raspinjalo sto želja i razvlačilo sto društava".

Većina je slika već postavljena. No, ne uspijevam dugo razgledavati slike sa samog početka, Kuliš me ubrzano vodi na kraj izložbe: kao i svakom umjetniku, najmilije su mu najnovije slike - one koje nije još pokazao javnosti.

Ne razmišljam toliko o godinama kad gledam slike i o godini kad se Kuliš kao slikar predstavio, sve dok ne shvatim da je od prve izložbe u Dubravi 1969. godine prošlo više od četrdeset godina. Na brzinu potom računam u glavi: Vatroslav Kuliš ima 61 godinu. Nikad ne bih rekla. Najmanje po slikama.

Kad si mlad...

Ovo je vaša prva retrospektiva. Kakav je osjećaj na jednom mjestu vidjeti sva ta djela, još od rane mladosti?

- Moram priznati da za sada nemam one emocije koje sam očekivao. Očekivao sam neki šok, ali nije došao. Možda zato što ova izložba i nije prava retrospektiva, ona je presjek moga dugogodišnjega rada s naglaskom na radovima iz posljednje dvije godine te je na neki način "izložba u izložbi". Mislim da nisam još spreman za klasičnu retrospektivu. Jedino me iznenadila količina radova. Naime, doživjavao sam sebe kao ne baš jako marljivog umjetnika, a zbog načina života punog hedonizma i druženja, uvijek sam mislio kako sam malo napravio. No, za ovu izložbu bilo je toliko odabranih i pripremljenih radova da smo autor izložbe Igor Zidić i ja morali, ograničeni prostorom, izbaciti cijela tri ciklusa. Srećom Zidić ih spominje u predgovoru. Drago mi je da sam se ponovo susreo s nekim radovima od prije 40-ak godina. Prema njima imam pozitivan sentiment i nemam potrebu isključiti ih. Mnoge rane radove nisam niti uspio pronaći, kad si mlad misliš cijeli svijet čeka na tebe, ne pamtiš kome si poklonio slike niti tko je kupio slike.

Hedonizam koji spominjete, u životu, u druženju, u slikanju, odrednica je koja se provlači kroz vaše stvaralaštvo sve vrijeme?

- Moje su slike krhotine uvijek istih osjećanja i raspoloženja. Važno mi je da su energične, punokrvne, da

izražavaju pozitivno raspoloženje i užitek u slikanju, da budu poput glazbe i da mogu dobro raspoloženje prenijeti na druge ljude. Kako je Matisse govorio, slika je naslonjač za dušu. I Borhes je tvrdio da pisca, dakle umjetnika, treba suditi po užitku koji pruža i doživljaju koji izaziva. Melankonija je kod mene jako rijetka. Važno mi je i druženje, nalazim se s kolegama Petrom Barišićem i Banetom Milenkovićem. Uživamo u atelijerskim razgovorima o umjetnosti, ali i kuhanju.

Na izložbi ste odlučili pokazati i najnovije slike, koje se nastavljaju na vaše dosadašnje istraživanje boje...

- Mislim da griješe oni koji smatraju da pod svaku cijenu moraju biti novi i drugačiji. Ako govorim o novome u slikarstvu, za mene to znači uvijek iznova ulaziti u problem, probijati sloj po sloj značenja i dovesti do krajnjih konzekvenci mogućih značenja. Kao ilustraciju te ideje vidim rad Ive Šebalja.

Zanima me slikarstvo, iako znam da je to u suvremenoj umjetničkoj praksi jedan bankrotirani izraz. Srećom, spadam u one umjetnike koji mogu živjeti od slikarstva, imam i lijep atelje u llici.

Čitam i Kiša

Zadnji put kada smo razgovarali, imali ste atelje u staroj školi u Blatu, tamo je vladala posebna atmosfera...

- Tamo smo se često nalazili. Skupilo bi se po 30-ak ljudi, igrao bi se nogomet, družilo... Novi se atelje tek spremam službeno otvoriti.

Još uvijek slušate Rolling Stonese dok slikate?

- Malo sam, s godinama popustio, slušam puno jazz, ozbiljnu glazbu no rock'n'roll mi uvijek daje energiju. U zadnje vrijeme rado slušam Foo Fighterse. U trenucima predaha između slikanja volim čitati, čitanje mi pomaže pri koncentraciji. Trenutno čitam Danila Kiša čija sam sabrana djela nedavno nabavio.

Mesićev portret

Najlakše je slikati, najteže je doći u stanje za slikanje. Pokušavam prvo doći u određeno raspoloženje i onda to raspoloženje prenijeti na platno, želim objasniti neka stanja i prepoznati ih bojom. Kad mislim da sam najbliži tom osjećaju, dovršavam sliku. Teško mi je pričati o anatomiji mojih slika, kad bih imao sve odgovore, vjerojatno ne bih niti slikao. I Antun Šoljan je govorio kako je teško objasniti sam proces rada.

Kad sam 1980. imao izložbu u Forumu, pjesnik Danijel Dragojević rekao mi je da mi je najbolja slika "Morske trave za Kuzmu Kovačića", da je najbolja zato što na njoj nisam htio reći ništa. Slika se izdvajala jednostavnošću.

Šoljana spominjete kao najdražeg pisca. Pisci vas najviše inspiriraju?

- Antun Šoljan i Albert Camus su uporišta kojima se uvijek vraćam. Iako je njihov jezik drukčiji od slikarskoga jezika i nije prevodiv, s njima se koncentriram.

Na početku karijere radili ste portrete koji su se objavljivali u tekstovima Veselka Tenžere u Vjesniku...

- To su pitanja uz koja postajem sentimentaln. Tenžera je neko vrijeme stanovao u Dubravi, gdje sam i ja proveo cijelo djetinjstvo i mladost, tako smo se i upoznali. Vidio je neke moje crteže koji su mu se svidjeli, pa je predložio da radim portrete poznatih osoba, Ivu Hergešića, Martina Heideggera, Vladimira Nazora... Preko Tenžere sam upoznao i Igora Zidića, i kao studentu mi je imponiralo njihovo društvo. Tada mi se činilo da sam puno mlađi od njih, a danas mi se čini da smo Zidić i ja isto godište. No, u jednom trenu sam se prestao baviti portretima jer sam smatrao da je apstrakcija puno bliža mojemu izrazu.

Dugi niz godina radio sam na važnim izdanjima Leksikografskog zavoda. Puno sam naučio, čitao, no u jednom sam trenutku osjetio kako je vrijeme da krenem dalje.

Je li to razlog da ni u vašoj monografiji, ni na retrospektivi nema portreta, iako ste ih radili i kasnije: Stjepana Mesića, Nadana Vidoševića, Luku Bebića...

- U monografiji je portret arhitekta Slavka Löwyja i jednog mojeg prijatelja. Smatram da je i portret Stjepana

Mesića dobar i jer je odmak od klasičnih, ozbiljnih fotografskih portreta, to je jedan vedri kolorizam. Razmišljam da jednog dana priprelim poseban katalog portreta.

U strastvenom ciklusu Riffovi prenosili ste rock energiju na platna, slikali ste i mrtvu prirodu, no moru posvećujete nekoliko ciklusa...

- Da. More odabirem zapravo kao skladište energije.

No, vi niste dijete “od mora“, odrastali ste u Dubravi. Koliko vas je odredilo odrastanje u ovom zagrebačkom kvartu?

- Tamo je bilo jako zgodno mjesto za odrastanje, bilo je to i selo i grad. Bio je i tramvaj u blizini koji vodi u grad, doduše, na 15 minuta hoda. Gledao sam vlakove, lovio kornjače... bilo je puno netaknute prirode, livada, šumaraka. Rado sam čitao Kekeca i belgijskog strip autora Raymonda Macherota. Zapravo sam preko stripa došao do slikarstva, prvo sam precrtavao stripove.

Odrastanje u Dubravi

Prvu ste izložbu imali krajem 60-ih. Ipak, izložbu započinjete slikama koje su nastale kasnije...

- Prvu izložbu imao sam u Dubravi sa 19 godina. Izložba je bila naivna, htio sam pokazati sve žanrove koje sam slikao (iako je bilo slika koje su bile ozbiljno zanatski napravljene). No, nisam htio biti presentimentalan. Pada mi napamet odgovor Danila Kiša na pitanje zašto u njegovim sabranim djelima nema zbirku poezije, iako je pisao poeziju, odgovorio je: “Srećom nema”. Treba znati u čemu si dobar.

Copyright © Jutarnji list. Sva prava pridržana.